

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1016/23
12.2.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Сање Кнежевић Јојић и Александре Лековић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Лазаревић, адвокат из Београда - Ресник, Голи брег бр. 22, против тужене “Eurobank Direktna” а.д. Београд, са седиштем у Београду, Вука Карацића бр. 10, ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 36054/19 од 8.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 12.2.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 36054/19 од 8.11.2022. године у ставовима другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом и једанаестом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 36054/19 од 8.11.2022. године у ставу дванаестом и тринаестом изреке и у том делу предмет се **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке, допуштено је објективно преиначење тужбе од 8.10.2021. године. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 3 став 1 Уговора о стамбеном кредиту бр. ... од 28.9.2007. године, закљученог између “Piraeus bank” а. д. Београд, чији је правни следбеник тужена и тужиоца, у делу који гласи “по продајном курсу”, док је тужбени захтев одбијен у преосталом делу, којим се тражи ништавост целе одредбе члана 3 став 1 наведеног уговора и одредбе члана 1 став 1 тачка 1 истог уговора. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу због неоснованог обogaћења услед курсних разлика приликом примене различитих курсева при одобрењу кредита и наплате ануитета на основу наведеног уговора о стамбеном кредиту исплати месечне износе са припадајућом законском затезном каматом, како је опредељено у наведеном ставу. Ставом четвртим изреке, утврђено да је апсолутно ништава одредба члана 1 тачка 5 у вези са чланом 7 уговора о стамбеном кредиту означеног у ставу првом изреке, а која гласи да се корисник кредита обавезује да сноси трошкове кредита и то “једнократну накнаду 20 еура у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате” Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на основу неоснованог обogaћења услед плаћања једнократне накнаде на основу наведеног уговора о кредиту

исплати 1.609,50 динара, са законском затезном каматом почев од 28.9.2007. године, па до исплате, у року од 15 дана. Ставом шестим изреке, утврђено да је апсолутно ништава одредба члана 1 тачка 6, у вези са чланом 7 истог уговора о кредиту која гласи да се корисник кредита обавезује да сноси трошкове кредита и то “једнократну накнаду Националне корпорације у износу од 30 еур-а у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате”. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на основу неоснованог обogaћења услед плаћања једнократне накнаде Националној корпорацији по основу тог уговора исплати 2.414,00 динара, са законском затезном каматом почев од 28.9.2007. године, па до исплате, у року од 15 дана. Ставом осмим изреке, утврђено је да је апсолутно ништава одредба члана 1 тачка 7 у вези са чланом 7 наведеног уговора о стамбеном кредиту, а која гласи да се корисник кредита обавезује да сноси трошкове кредита и то “трошкове обраде кредита 1,5% од укупног износа кредита у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате”. Ставом деветим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на основу неоснованог обogaћења услед плаћања трошкова обраде кредита по основу тог уговора о стамбеном кредиту исплати 128.903,35 динара, са законском затезном каматом почев од 5.10.2007. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, док је одбијен тужбени захтев у делу у коме је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на износ од 128.903,35 динара исплати законску затезну камату почев од 28.9.2007. па до 4.10.2007. године. Ставом десетим изреке, утврђено да је апсолутно ништава одредба члана 3 означеног уговора о стамбеном кредиту, у делу који гласи “Банка задржава право измене уговорене каматне стопе у зависности од промене основне каматне стопе банке и Пословне политике банке”. Ставом једанаестим изреке, утврђено је да је апсолутно ништава одредба члана 5 наведеног уговора о стамбеном кредиту у делу који гласи “у случају доцње, односно неизмирења било које обавезе према банци о року, банка ће обрачунавати затезну камату по стопи која је утврђена важећом пословном политиком банке и то почев од датума доспећа, па до датума потпуног измирења доспелих, а неизмирених обавеза”. Ставом дванаестим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на основу неоснованог обogaћења услед једностране промене каматне стопе на основу наведеног уговора о стамбеном кредиту исплати на месечно опредељене износе законску затезну камату, као у наведеном ставу. Ставом тринаестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.195,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана.

Против наведене пресуде, жалбе су благовремено изјавиле парничне странке из свих законом прописаних разлога и то тужилац, побијајући је у ставу дванаестом и тринаестом изреке, а тужена, побијајући је у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом, једанаестом и тринаестом изреке.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијаном делу сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да су жалбе странака делимично основане.

У спроведеном поступку у вези са одлуком у потврђујућем делу нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а супротно наводима жалбе тужене ни она из тачке 12 истог става, јер је изрека пресуде у потврђујућем делу разумљива, а образложење садржи јасне и непротивречне разлоге о свим битним чињеницама, па се њена правилност и законитост могу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужене банке је са тужиоцем, као корисником закључила Уговор о стамбеном кредиту бр. ... од 28.9.2007. године, којим је чланом 1, у вези са чланом 7 (којим су предвиђени услови кредита у тачки), уговорено да се укупан износ кредита одобрава у CHF у динарској противвредности по куповном курсу банке на дан пуштања кредита у течај, док је чланом 3 став 1 предвиђено да корисник кредита камату плаћа банци кроз месечне ануитете у динарској противвредности по продајном курсу банке важећем на дан отплате. Чланом 1 у вези са чланом 7, у тачки 5 уговорено је да корисник кредита плаћа банци једнократну накнаду у износу од 20 еура у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате. Тачком 7 је уговорено да се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове обраде кредита у износу од 1,5% од укупног износа кредита у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате, а тачком 6 истог уговора је уговорено да се корисник кредита обавезује да банци плати једнократну накнаду Националне корпорације у износу од 30 еура у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате. Чланом 5 уговора договорено је да ће за случај доцње, односно неизмирења било које обавезе према банци у року, банка обрачунавати затезну камату по стопи која је утврђена важећом пословном политиком банке и то почев од датума доспећа па до датума измирења доспелих, а неизмирених обавеза. Анексом бр.1 од 31.3.2011. године, чланом 2 је промењен став члана 4 став 2 основног уговора, тако да гласи да се месечни ануитети уплаћују у динарима, а да се висина ануитета утврђује према средњем курсу ЦХФ Народне банке Србије на дан уплате. Тужена је од тужиоца по предметном уговору, између осталог, наплатила: на име накнаде за обраду кредита износ од 128.903,35 динара дана 5.10.2007. године, на име подношења захтева за обраду кредита износ од 1.609,50 динара дана 28.08.2007. године и на име накнаде за подношење захтева Националној корпорацији износ од 2.414,00 динара дана 8.8.2007. године. Из обрачуна тужене о ефектима повећања каматне стопе у односу на иницијално уговорену, утврђено је да разлика у ануитетима на дан 31.08.2013. године износи 8.464,64 ЦХФ, разлика у главници на дан 31.08.2013. године износи 3.043,35 ЦХФ, те да је банка по том основу наплатила више 11.507,99 ЦХФ. Банка је, примењујући Одлуку НБС тужиоцу вратила на дан 1.9.2013. године износ од 8.274,76 ЦХФ и на дан 1.3.2015. године износ од 3.420,53 ЦХФ, односно укупно 11.685,29 ЦХФ, ради чега је закључено да му је укупно више вратила 187,30 ЦХФ. Према обрачуну курсних разлика по партији ... за тужиоца, сачињеном од стране тужене, утврђено је да укупно курсне разлике износе 121.301,63 динара.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, на које су правилно примењене одредбе чланова 10, 12, 15, 21, 47, 103, 104, 105, 109, 110, 210, 214, 1065 и 1066 Закона о облигационим односима, тачке 1, 2, 4, 5, 6 и 7 Одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите, тачке 1, 2, 3 и 6 Упутства за спровођење Одлуке о начину и поступку спровођења општих услова пословања које банка примењује у односу с клијентима физичким лицима, првостепени суд је правилно утврдио да су апсолутно ништаве одредбе, односно делови одредби Уговора о стамбеном кредиту од 28.9.2007. године ближе означени у изреци побијане пресуде, услед тога што је уговор у том делу противан принудним прописима, односно основним начелима Закона о облигационим односима, због чега је правилном применом цитираних законских одредби правилно оценио да је услед ништавих одредби без основа дошло до прелаза дела имовине тужиоца у имовину тужене и обавезао тужену да тужиоцу врати износе наплаћене по тим одредбама уговора о кредиту, па је одлучено као у изреци.

На правилност ожалбене пресуде без утицаја су жалбени наводи тужене да у

време закључења предметног уговора о кредиту није било забрањено уговарање различитих курсева приликом одобравања и враћања кредита. Наиме, неспорно је да је могуће уговарање различитих курсева. Међутим, код таквог уговарања неопходно је постојање еквивалентности права и обавеза уговорних странака, што искључује да банка тужиоцу не може кредит одобрити у динарској противвредности по свом куповном курсу на дан пуштања кредита у течај, а да од њега потражује да рате кредита кроз ануитете враћа у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате, на који начин је у овом случају поступљено, због чега је правилно првостепени суд закључио да је на овај начин тужилац, који је своју обавезу према банци испуњавао по вишем курсу у односу на курс по коме је банка према њему испунила своју обавезу, доведен у неравноправан положај у односу на тужену, услед чега је оваква уговорна одредба супротна одредбама члана 11,12 и 15 Закона о облигационим односима, а пошто нарушава начело једнаке вредности давања на терет друге уговорне стране и као таква ништава..

Надаље, сагласно обавези прописаној одредбом члана 5. став 1. тачка 1. и став 2. Одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивање ефективне каматне стопе на депозите и кредите ("Службени гласник РС", број 57 од 30.06.2006.године), важеће у време закључења спорног уговора, да би уговарање накнада и трошкова било пуноважно, неопходно је било да исти буду одређени или одредиви и приказани у писменој понуди коју је банка требало да упути потенцијалном кориснику кредита у предуговорној фази, односно пре закључења уговора. Како тужена, на којој је у смислу одредбе члана 231 ЗПП био терет доказивања, није доказала да је пре закључења спорног уговора писаном понудом на јасан и недвосмислен начин упознала тужиоца са обавезом плаћања трошкова једнократне накнаде обраде кредитног захтева и једнократне накнаде Националне корпорације, такво уговарање је супротно основним начелима Закона о облигационим односима и то начелу савесности и поштења (члан 12) и начелу једнаке вредности узајамних давања (члан 15), због чега су ништаве одредбе којима су предвиђене такве тужиочеве обавезе, садржане у члану 1 тачка 5, 6 и 7 уговора, како то правилно закључује првостепени суд, па не стоје наводи тужене о погрешној примени материјалног права. Правилност и законитост ожалбене пресуде у наведеном делу није доведена у сумњу Основним подацима о кредиту и Прегледом битних елемената у којима је наведена врста и висина трошкова, будући да су наведени акти од 5.10.2007. године, док је спорни уговор закључен 28.9.2007. године.

Уговарање променљиве каматне стопе, начелно дозвољено је под условом јасно предвиђених објективних и независно од воље странака утврђених параметара на основу којих је формирана почетна каматна стопа, као и промена које утичу на њену измену, формулисано одредбом да банка задржава право измене уговорене каматне стопе зависно од промене своје основне каматне стопе и пословне политике неодређено је и уопштено, те искључиво банци даје могућност да према својим интересима утиче на висину обавезе друге уговорне стране, услед чега је оваква туженикова обавеза неодредива и сагласно одредбама чл. 47 и 50 ЗОО правилно је ништавом утврђена одредба којом је извршено уговарање на овакав начин.

Супротно жалбеним наводима тужене, правилно је првостепени суд закључио да је ништава и одредба члана 5 став 2 уговора која одређује обрачун затезне камате по стопи утврђеној пословном политиком банке, јер је супротна императивној одредби члана 277 став 2 ЗОО, с обзиром на то да странке не могу уговарати затезну камату другачију од законом прописане.

Како је последица ништавости спорних одредби уговора о кредиту враћање износа примљених по основу таквих одредби, обавеза тужене на повраћај утужених

износа са законском затезном каматом утврђена је правилном применом одредби чл. 210 и 214 у вези чл. 104 став 1 и 3 ЗОО.

Без утицаја су жалбени наводи тужене да је са тужиоцем дана 13.6.2019. године закључила Уговор о конверзији, а пошто је тим уговором извршена конверзија преосталог дуга, а не и дуга враћеног пре конверзије, па тужилац има правни интерес за утврђење ништавости одредби уговора који је био на снази до конверзије и право на враћање датог по основу таквих одредби.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужене не доводи у питање законитост и правилност побијане пресуде, то је применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује да је одлука у ставу дванаестом изреке пресуде донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, с обзиром да су за такву одлуку изостали јасни разлози о одлучним чињеницама, са којих се разлога не може испитати ни правилност примене материјалног права.

Наиме, одредбом чл. 214 Закона о облигационим односима прописано је да се, кад се враћа оно што је стечено без основа, морају вратити плодови и платити затезна камата и то ако је стицалац несавестан од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева. Пошто је из обрачуна ефеката повећања каматне стопе који је приложила тужена, утврђено само да је она примењујући Одлуку НБС тужиоцу вратила у септембру 2013. године и марту 2015. године укупно 11.685,29 ЦХФ, што је за 187,30 ЦХФ више од износа који му је неосновано наплатила по основу повећања каматних стопа, али не и да тај више враћени износ одговара законској затезној камати коју тужилац потражује на претходно наплаћене месечне износе по основу ништаве одредбе о уговореној каматној стопи, првостепена одлука је у овом делу морала бити укинута.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити битну повреду одредаба парничног поступка на коју му је указано, тако што ће имајући у виду изнете примедбе правилном оценом изведених доказа и навода странака, од којих ће по потреби затражити и додатна разјашњења у смислу одредбе чл. 313 ЗПП, а у недостатку одговарајућих доказа примењујући правило о терету доказивања, утврдити све чињенице од значаја за поуздану одлуку о основаности захтева и у овом делу, након чега ће донети нову одлуку коју ће поткрепити јасним, потпуним и на закону заснованим разлозима.

Како одлука о трошковима поступка садржана у ставу тринаестом изреке побијане пресуде зависи од коначног исхода парнице, иста је такође морала бити укинута, сагласно одредби чл. 165 ст.3 ЗПП.

Из наведених разлога, одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде на основу одредби члана 391. став 1. и 392. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић